

VIL OVERSVØMME MYRHAAUKENS RIKE

FOTO: JGARENI/STOCKPHOTO.COM

**TRUEDE
ARTER**

Selv om Folldal kommune har fått et særlig ansvar for å ta vare på myrhauken, nøler kommunen ikke med å demme ned en hel dal med viktige jakt- og hekkeområder for den sjeldne rovfuglen. Snart kan nok et leveområde for myrhauken være tapt.

VAKKER ROVFUGL TR

→ — Det synes jeg blir litt kunstig, svarer ordfører Eva Tørhaug (Ap) i Folldal når vi spør om hun har tenkt å gjøre noe for myrhauken. Hun vil ha kraftverksutbygging i et viktig område for Norges vakreste rovfugl.

Tekst: TOR B. CHRISTENSEN
tbc@naturvern.no

Nå er det nummeret før vi venter på et postkort fra Solheim om at vi skal ta vare på innbyggerne her også.

Ordfører Eva Tørhaug (Ap) i Folldal

FOTO: STEVE BYLAND/ISTOCKPHOTO.COM

Fakta

Myrhauk (Circus cyaneus)

- Sårbar, Norsk Rødliste 2006
- Under 250 hekkende par i Norge
- Trusler: Støy, ferdsel og inngrep i fjellnatur.
- Utbredelse: Fjellområder i Sør-Norge og Finnmark
- Føde: Smågnagere, småfugler, frosk og insekter
- Leveområde: Myrområder på fjellet, ofte med vierkratt.
- Lengde: 43-50 centimeter.
- Levealder: 13 år

Fjellområdene i og rundt Dovrefjell er særlig viktige for myrhauken. Nå kjemper naturvernere og ornitologer for å hindre at et viktig hekkeområde forsvinner.

Glommens og Laagens Brukseierforening og Østerdalen Kraftproduksjon har søkt om utbygging av Einunna kraftverk, noe som vil medføre at store deler av Einunndalen blir demt opp. Ved det høyeste alternativet økes vannstanden med ti meter.

SOM SKAPT

Området som skal neddemmes er som skapt for myrhauken. Her finnes en fin blanding av vierkratt og myr, akkurat slik den vil ha det.

— Hvis denne utbyggingen gjennomføres vil myrhaukene kanskje forsvinne fra området. Nok en gang vil forsvarsløs natur gå tapt for økonomiske interesser. Her må føre var-prinsippet tas i bruk, sier John Steine i Norges Naturvernforbund i Oppland.

— Dette er ganske uhørt. Jeg trodde tiden for neddemming av vakre seterdaler var forbi, sier rovfuglekspert Jan Ove Gjershaug ved Norsk institutt for naturforskning.

NORGES VAKRESTE ROVFUGL

Det er ikke uten grunn at myrhauken er kalt Norges vakreste rovfugl, tross tøff konkurranse fra andre flotte rovfugler. Hannen har en lys blågrå fjærdrakt, hunnen er brungrå. Begge kjønn har kullsvarte vingefjær, som smekre fingre kledd med fløyel. Myrhauken er lett å oppdage, der den flyr langsomt over fjellmyrer og vierkratt, stadig på jakt etter smågnagere.

Myrhauken står som sårbar på den norske rødlisten. Situasjonen i Finland og Sverige gir grunn til bekymring. De siste 20 årene har den hatt en tydelig negativ utvikling der. I Norge er

forholdene bedre, men hyttebygging og inngrep i fjellet har redusert fuglens leveområder. Nå finnes mindre enn 250 hekkende par i Norge.

MISTER VIKTIGE JAKTOMÅDER

I gode år kan det hekke fem myrhaukpar i Einunndalen.

— Den møter opp hvert år, men det er ikke hvert år den hekker. Den er avhengig av god tilgang på smågnagere, og tar normalt ikke sjansen på å bringe frem unger utenom smågnagerår, sier ornitolog Per Nøkleby, tidligere leder i Norsk ornitologisk forening i Hedmark.

Hvis dalen demmes ned, mister den utrydningstruede fuglen også viktige jaktområder.

— Myrhauken er en plasskrevende fugl. Den er avhengig av ganske store jaktområder. Problemet er at naturen tas bit for bit. Det er den farligste måten, for da ser en ikke den samlede effekten av utbyggingene, sier Nøkleby.

UTSATT FOR MILJØKRIMINALITET

Myrhauken er ingen vanlig rovfugl. Den legger redet sitt på bakken, godt skjult av busker, gjerne i hellende terreng. Det gjør den lett tilgjengelig for folk, noe som har skapt problemer blant annet på Fokstumyra naturreservat på Dovre, bare noen mil vest for Einunndalen. Fuglen har også vært en del utsatt for faunakriminalitet, med ulovlig jakt og eggssanking fra samlere.

FIKK POSTKORT FRA SOLHEIM

Folldal kommune har fått et spesielt ansvar for å ta vare på myrhauken. I 2008 fikk ordfører Eva Tørhaug postkort fra miljøvernminister Erik Solheim. Han har utpekt myrhauken som en art han ber kommunen om å ta særlig hensyn til.

— Å bevare arter og naturtyper er ikke en jobb jeg kan gjøre alene — jeg trenger din og kommunens hjelp for å nå målet. I den forbindelse har

RUET AV KRAFTVERK

jeg valgt en art for hver kommune som jeg håper dere vil være spesielt oppmerksomme på, skrev miljøvernminister Erik Solheim sommeren 2008.

– LITT KUNSTIG

Han kan ikke vente seg noen hjelp fra Tørhaug. Kommunen ønsker kraftutbyggingen velkommen, og har ikke justert planene for å ta hensyn til myrhauken.

– Jeg tror ikke det er så mange folldøler som har noe spesielt forhold til myrhauken. Jeg skjønner ikke hvorfor vi har fått i oppdrag å passe på den, sier Tørhaug.

– *Kommer kommunen til å gjøre noe for myrhauken?*

– Jeg må bare si at det synes jeg blir litt kunstig. Nå er det nummeret før vi venter på et postkort fra Solheim om at vi skal ta vare på innbyggerne her også, seir Tørhaug.

Saken er nå til behandling i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). På grunn av sakens omfang vil de ta seg god tid før de leverer sin innstilling til regjeringen.

– Når Olje- og energidepartementet mottar NVEs innstilling vil de sende denne på en begrenset høring til andre departementer og til kommunene. Endelig avgjørelse fattes av kongen i statsråd, opplyser seniorrådgiver Ingrid Haug i NVE.

Einunndalen i Fuldal er som skapt for myrhauken. Når kraftverket skal utvides, vil det meste av dalen bli demt ned. Planene ligger nå hos NVE for konsesjonsbehandling.

FOTO: ØYSTEIN ENGEN